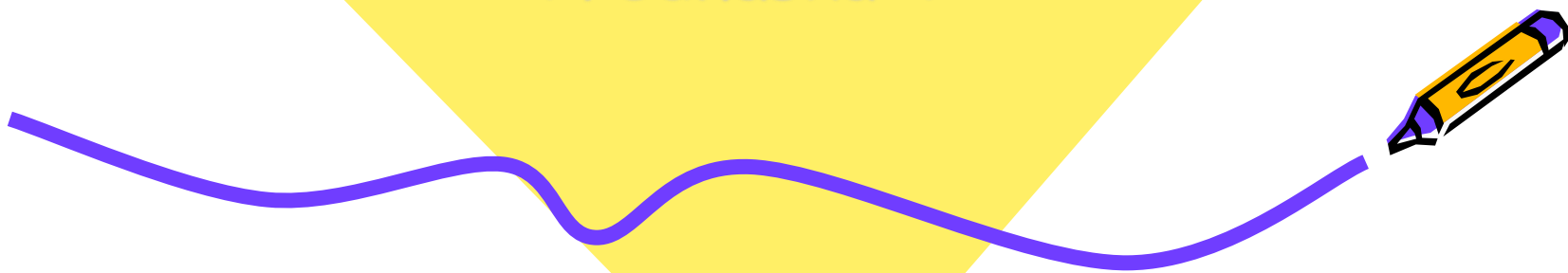

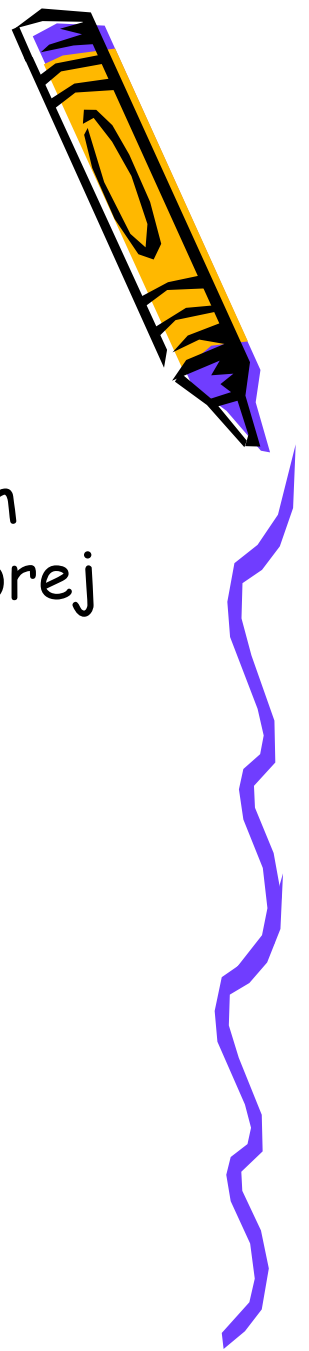
Príjem a maximalizácia zisku firmy

Prednáška 4

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Príjem a maximalizácia zisku firmy

Vysvetlíme si

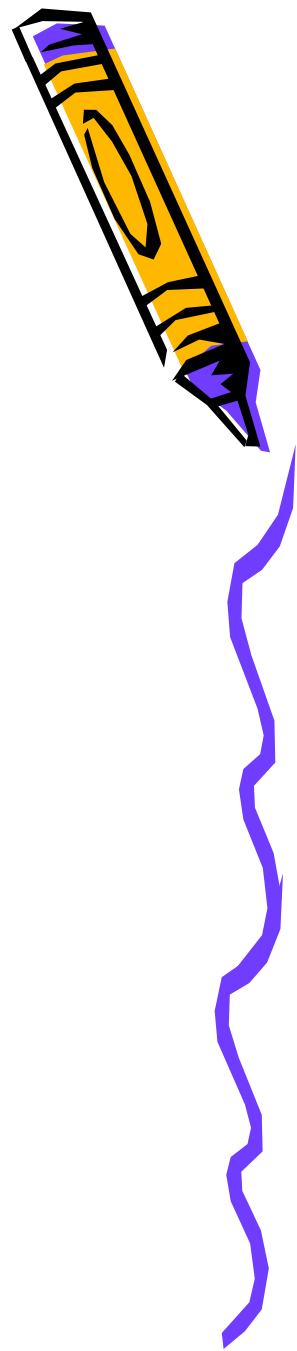
- čo je dokonalá konkurencia,
- ako sa firma v dokonalej konkurencii v krátkom období rozhoduje o veľkosti produkcie, pri ktorej maximalizuje zisk,
- za akých podmienok firma v krátkom období ukončí svoju činnosť,
- ako je odvodená individuálna ponuka firmy a trhovú ponuku (ponuka celého odvetvia)
- ako sa firma rozhoduje v dlhom období.

Hlavný cieľ firmy

- **Maximalizácia zisku.**

- Zisk firmy:

$$Z = TR - TC$$

- Celkový příjem firmy

$$TR = P \times Q$$

MODEL DOKONALEJ KONKURENCIE

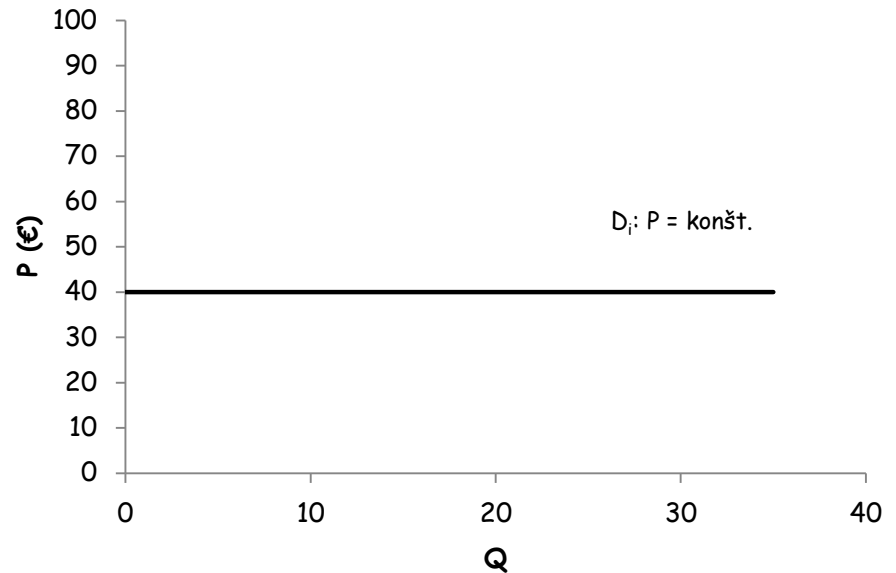
- **Základné predpoklady:**
 - Všetky výrobky sú identické.
 - Na každom trhu existuje veľký počet kupujúcich a predávajúcich, ktorí nemôžu ovplyvniť cenu.
 - Na všetky trhy je voľný vstup aj výstup.
 - Všetci výrobcovia aj spotrebitelia majú dokonalé informácie o cenách a množstvách vymieňaných na trhu.

Krivka individuálneho dopytu

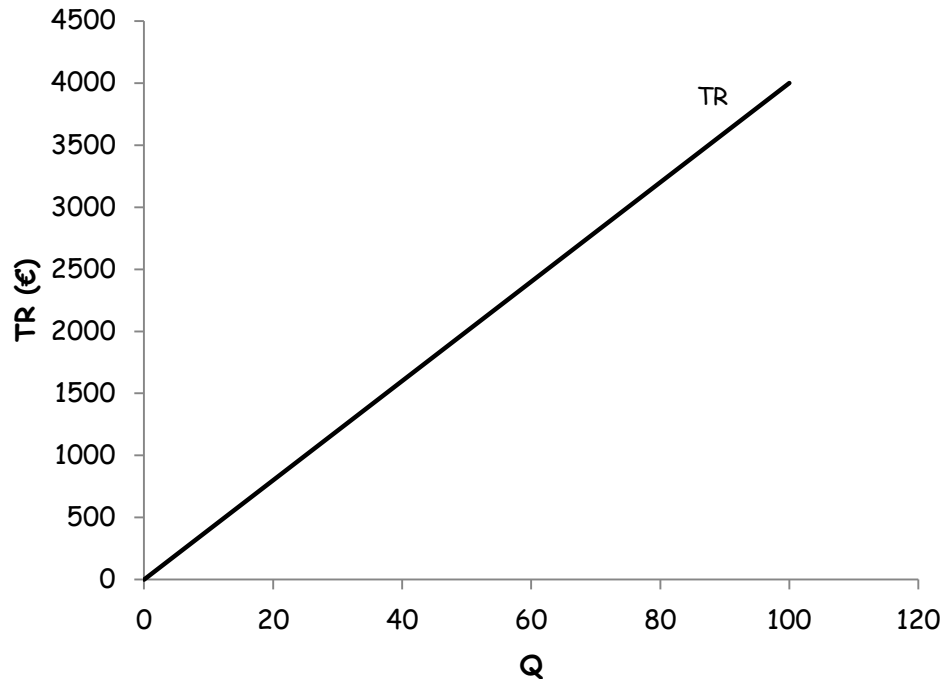
- $P = \textit{konšt.}$,
- sklon D_i : $\frac{\partial P}{\partial Q} = 0$

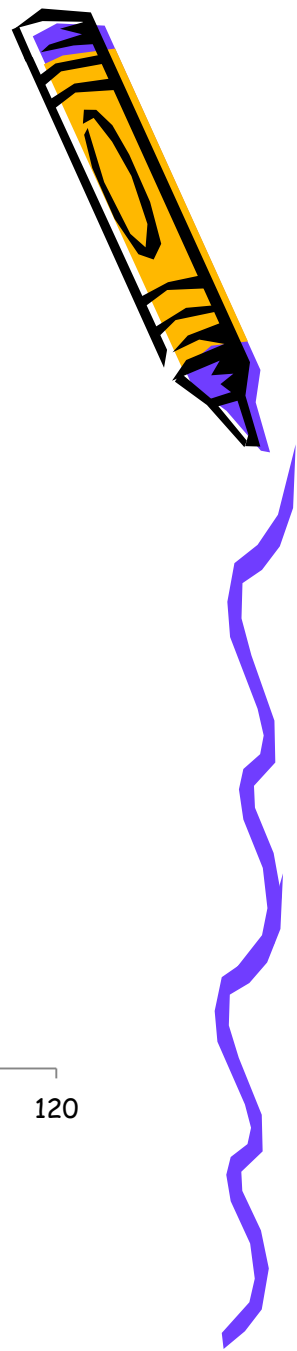
Celkový příjem firmy (TR - Total Revenue)

$$TR = P \cdot Q$$

$P = \textit{konšt.}$

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

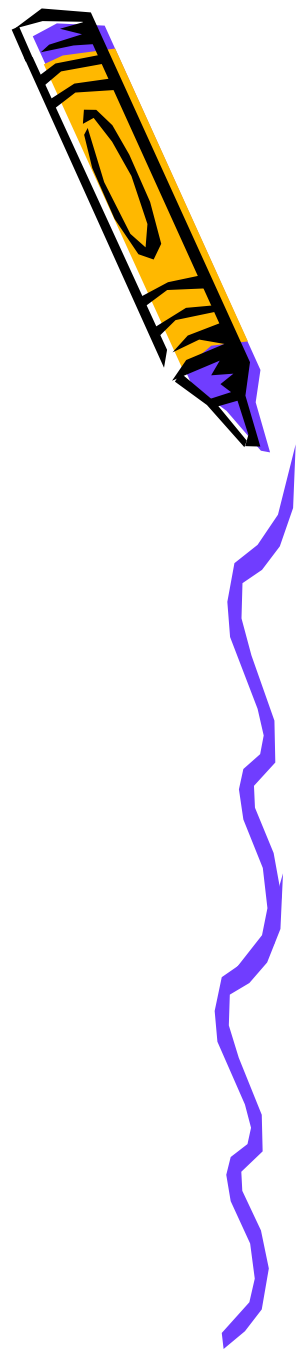

Priemerný príjem (AR - Average Revenue)

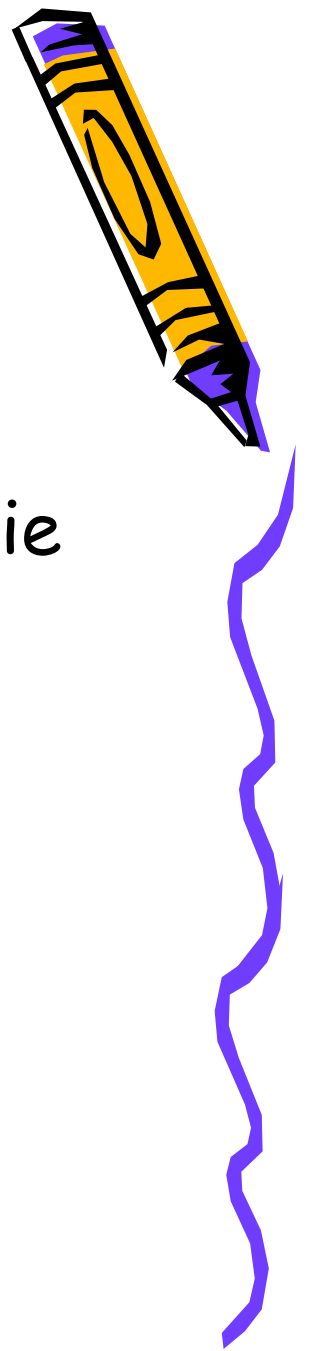
je príjem plynúci firme z jednej predanej jednotky.

$$AR = \frac{TR}{Q} = \frac{P \times Q}{Q} = P$$

$$AR = P$$

Hraničný príjem (MR - Marginal Revenue)

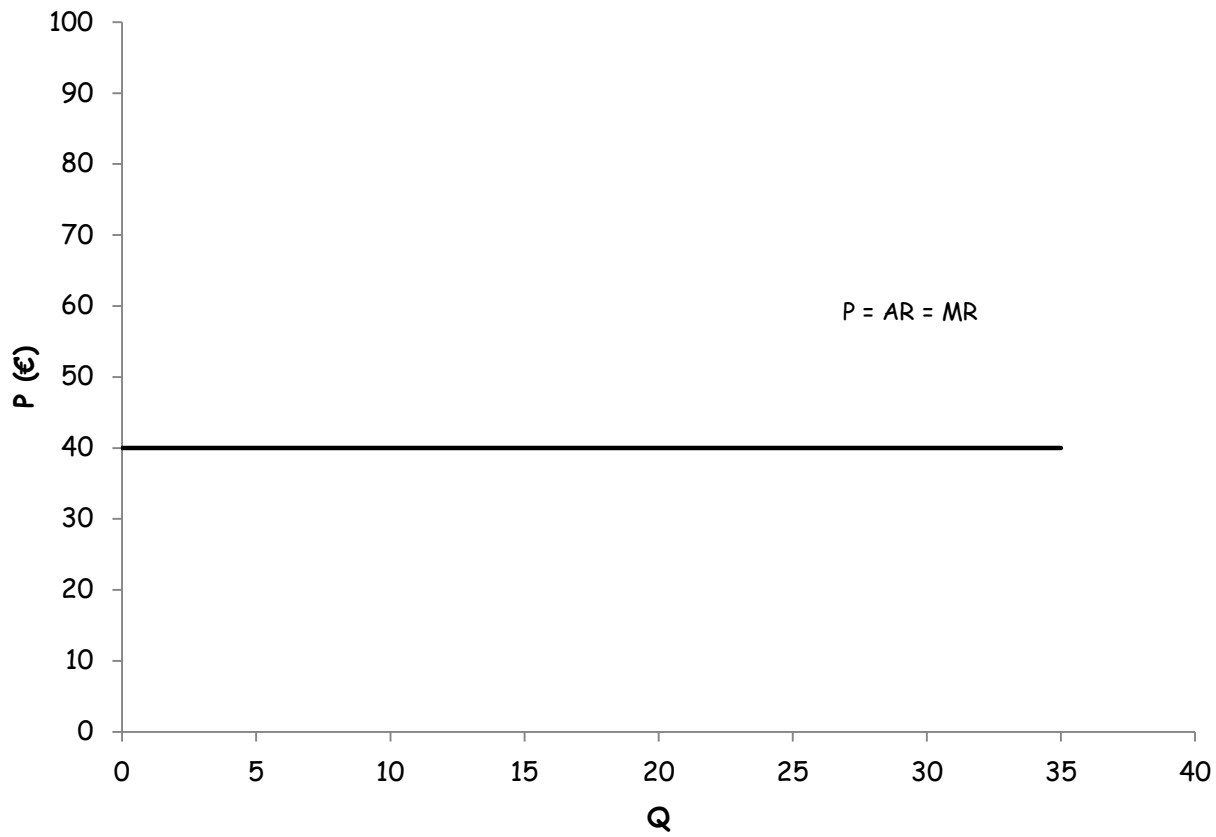
- je zmena celkového príjmu, spôsobená predajom dodatočnej jednotky produkcie

$$MR = \frac{\Delta TR}{\Delta Q}$$

alebo

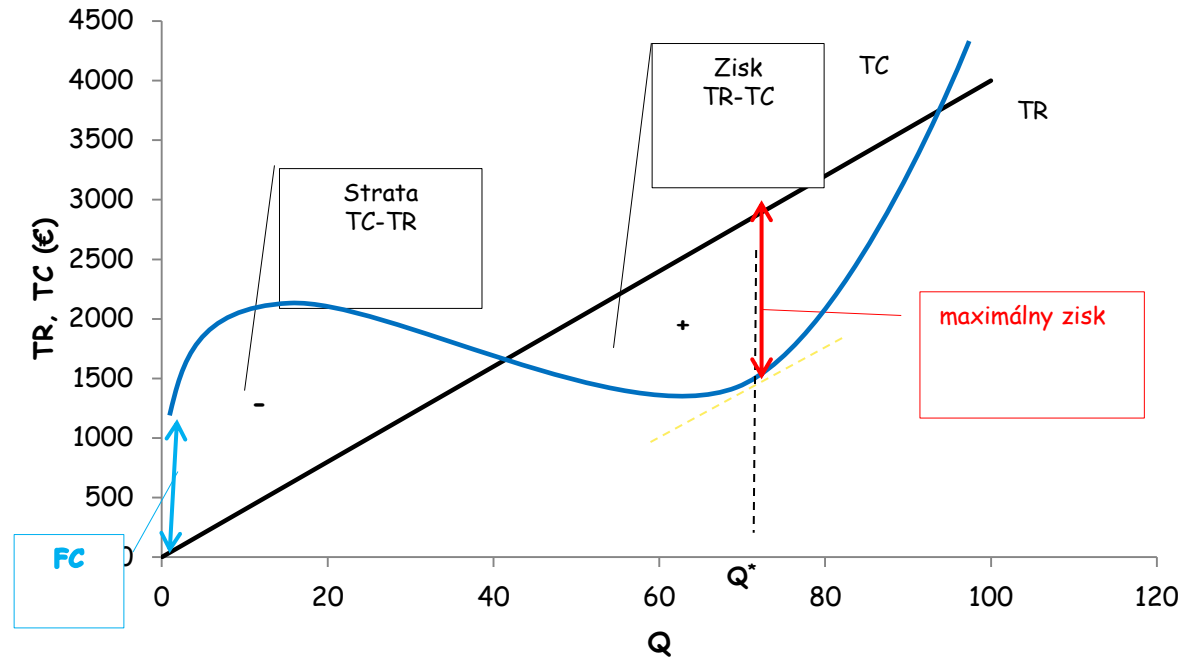
$$MR = \frac{\partial TR}{\partial Q} = \frac{\partial (PQ)}{\partial Q} = P$$

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Rozhodovanie dokonale konkurenčnej firmy v krátkom období

ZISK

$$TR > TC \text{ a } AR > ATC$$

- $Z = TR - TC$
- $Z = \textit{kladná hodnota}$

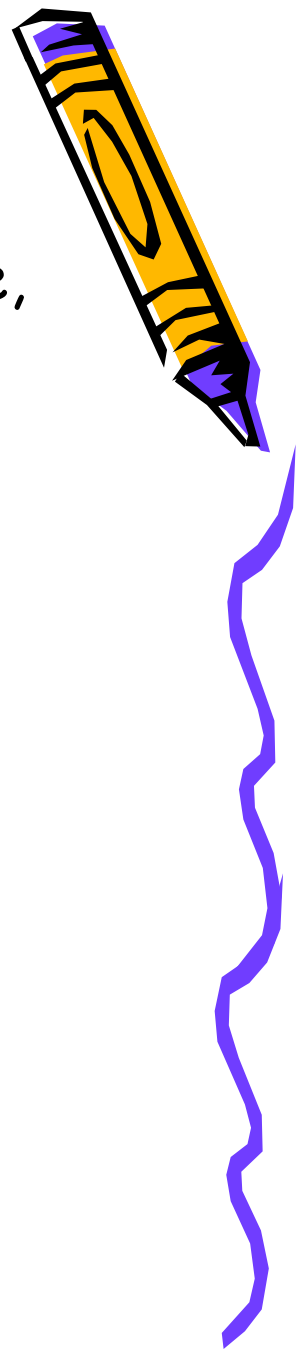
STRATA

$$TR < TC \text{ a } AR < ATC$$

- $S = TR - TC$
- $S = \textit{záporná hodnota}$

Ekonomické optimum firmy

- Zisk je maximálny pri takom objeme produkcie, kedy dodatočný prírastok výstupu nevedie k zmene dodatočného zisku:

$$\frac{\partial Z}{\partial Q} = 0$$

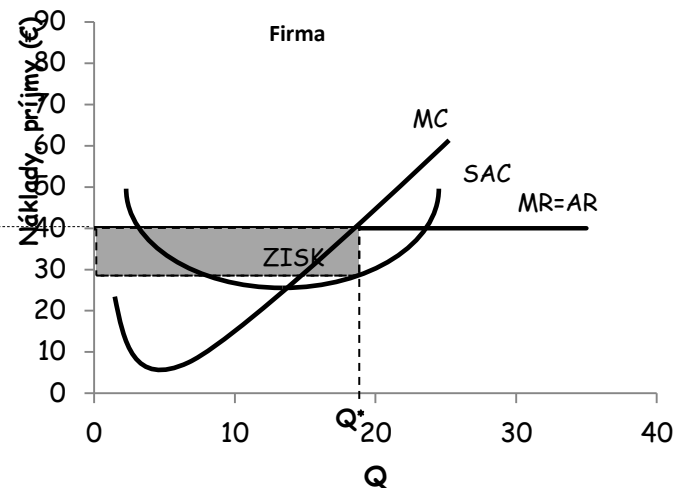
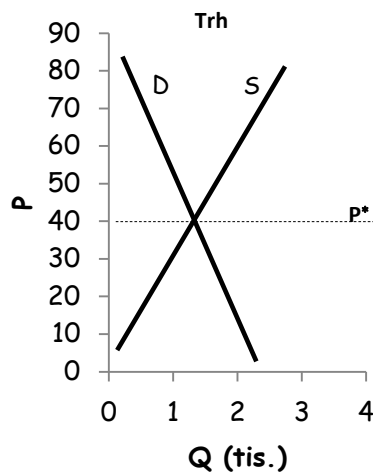
MR = MC v rastúcej časti MC
(podmienka maximalizácie zisku)

Krátkodobá rovnováha firmy

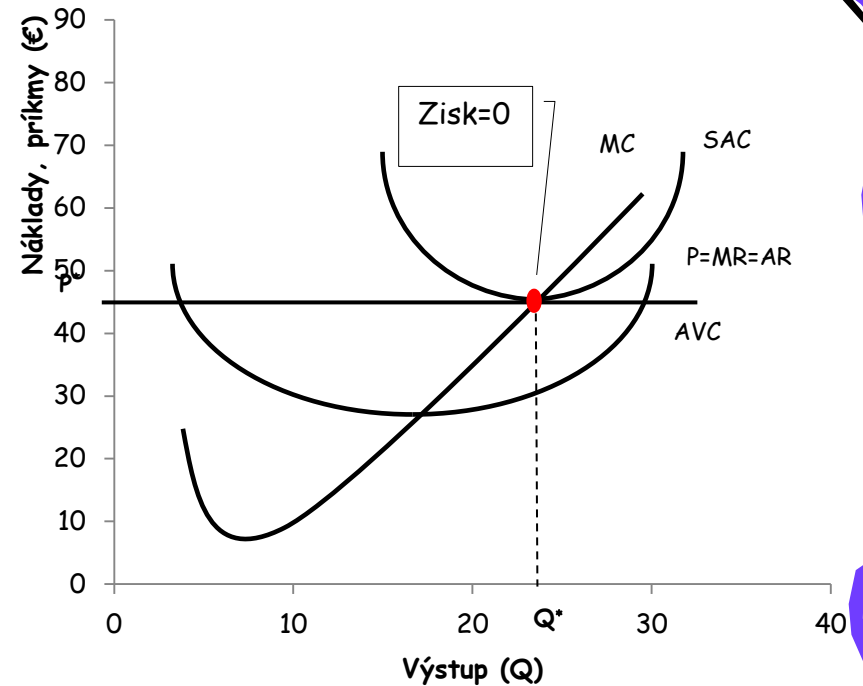
Celkový zisk
z jednotkových veličín
potom vypočítame ako:

$$Z = (AR - SAC) \times Q^*$$

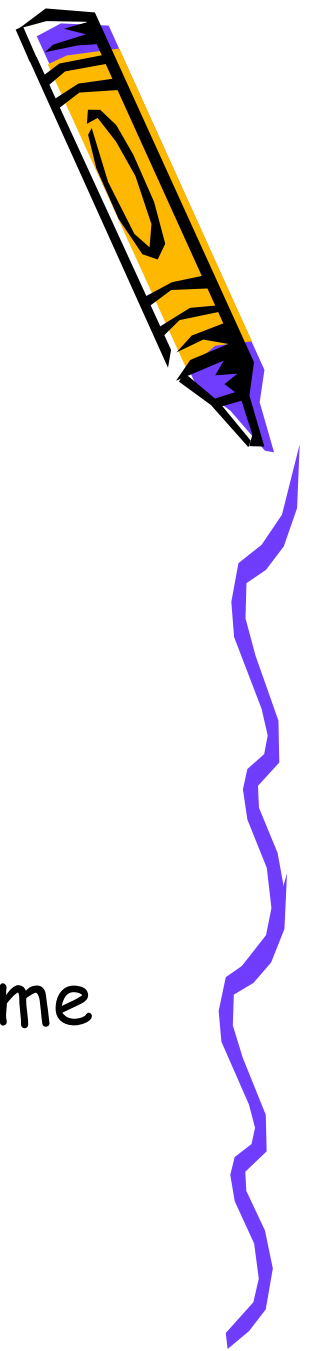

Prípád nulového ekonomického zisku

- AR klesne na úroveň min. SAC

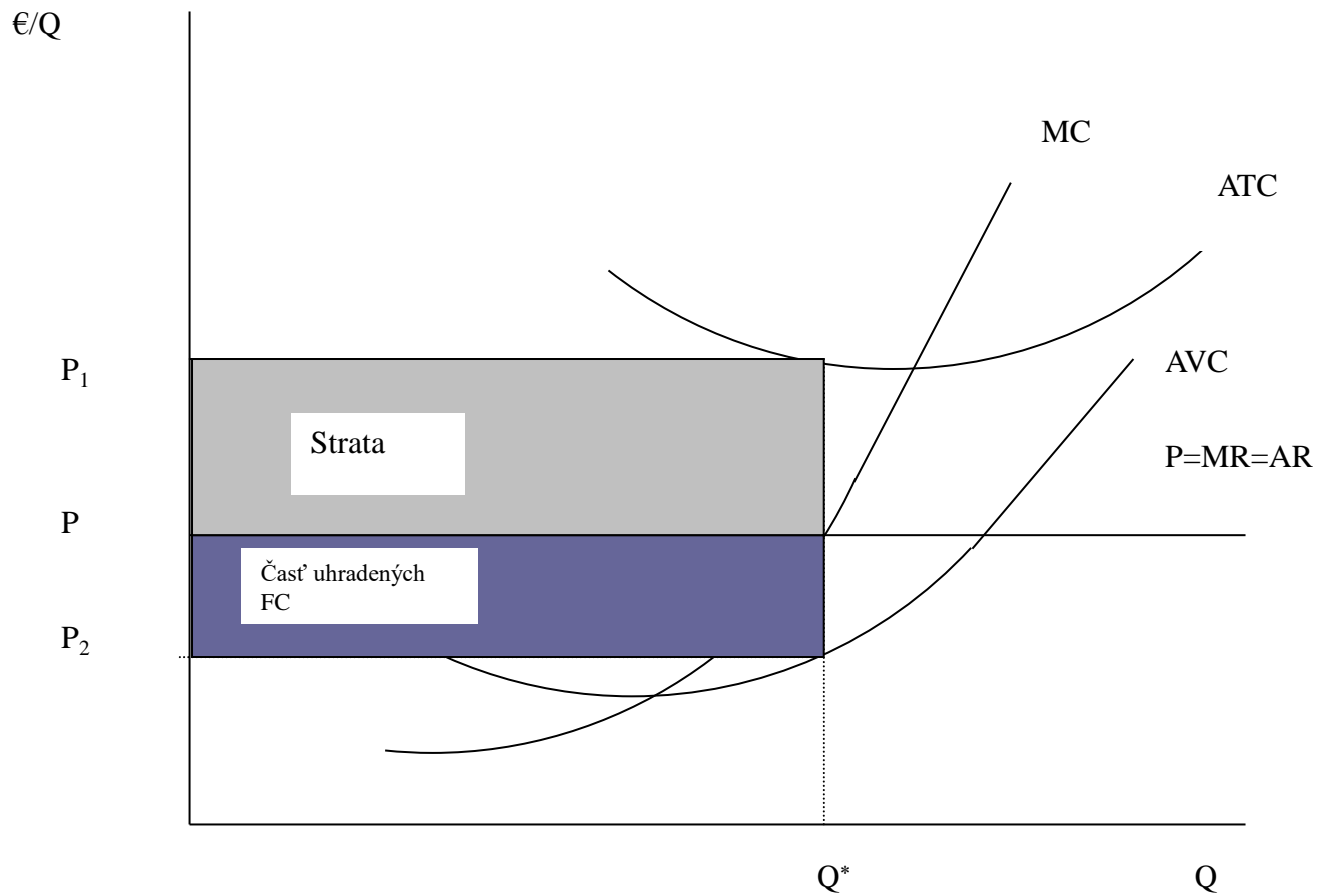

Ukončenie činnosti v krátkom období

- Ak je $TR < TC$ a $AR < SAC$ ale $(P = AR) > AVC$ potom firma dosahuje
 - jednotkovú stratu $S = SAC - AR$ a celkovú stratu $(SAC - AR) \cdot Q^*$
- Táto strata je minimalizovaná pokračovaním vo výrobe, čo prináša firme na jednotku produkcie príjem:
 $(AR - AVC)$, prípadne $(AR - AVC) \cdot Q^*$

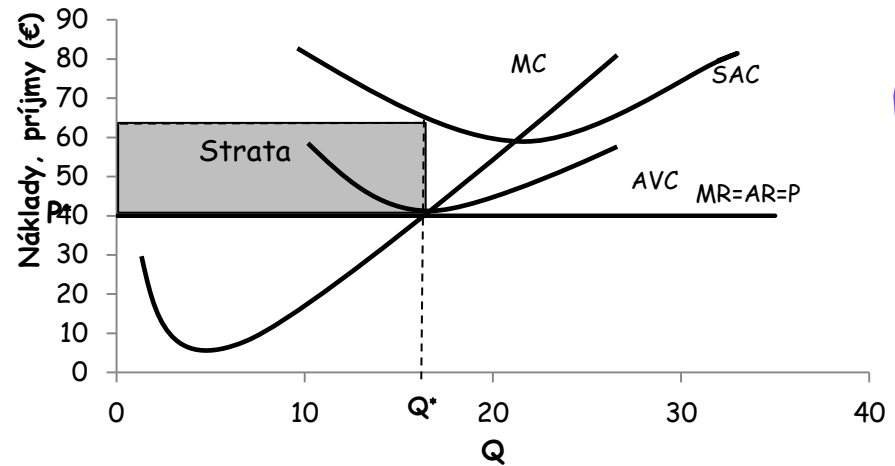

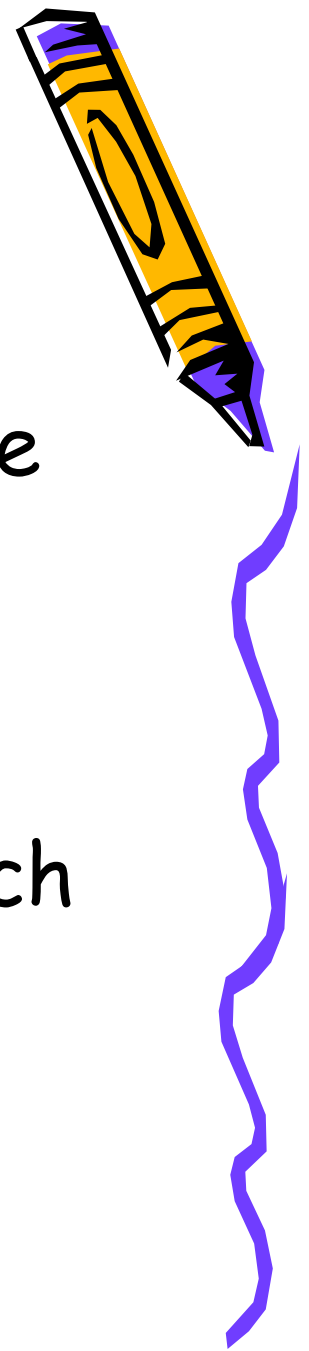
Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Podmienka ukončenia činnosti dokonale konkurenčnej firmy

Keď bude $P > AVC$ firma bude minimalizovať stratu ukončením výroby.
Ak sa $P = AVC$, tak sa strata na jednotku produkcie sa rovná AFC a celková strata FC .

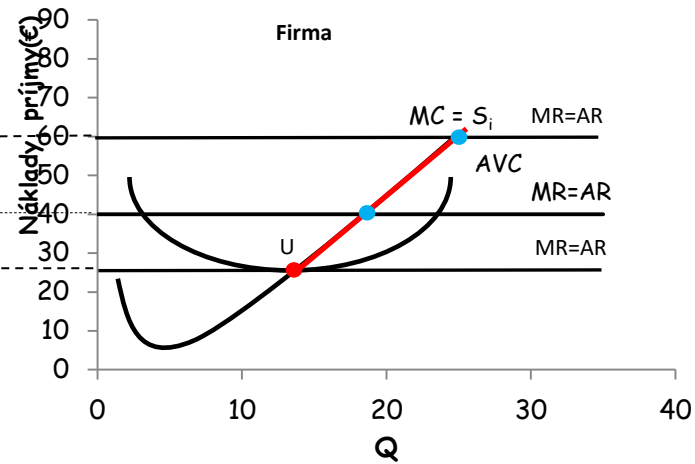
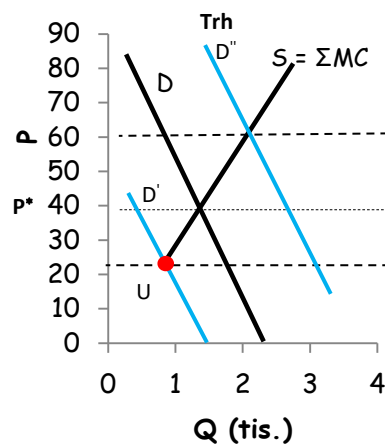
Ponuka dokonale konkurenčného odvetvia

- znázorňuje výstup, ktorý produkuje v krátkom období celé odvetvie pri akejkoľvek cene.
- Krivka ponuky odvetvia je daná horizontálnym súčtom krátkodobých kriviek ponuky všetkých firiem odvetvia ($S = \sum MC$).

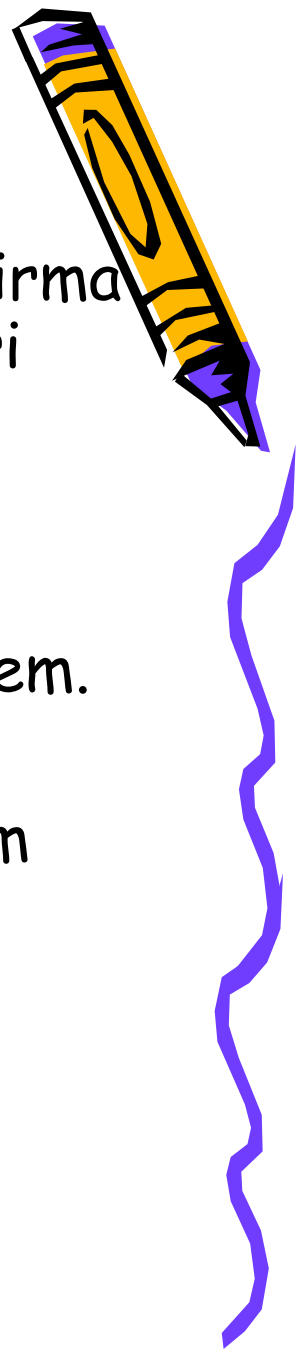
Individuálna a trhov ponuka

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Prebytok výrobcov

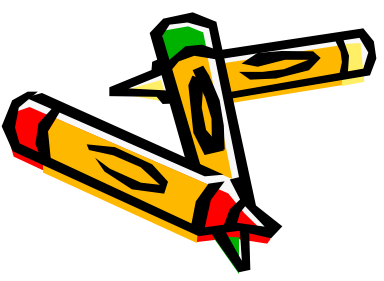
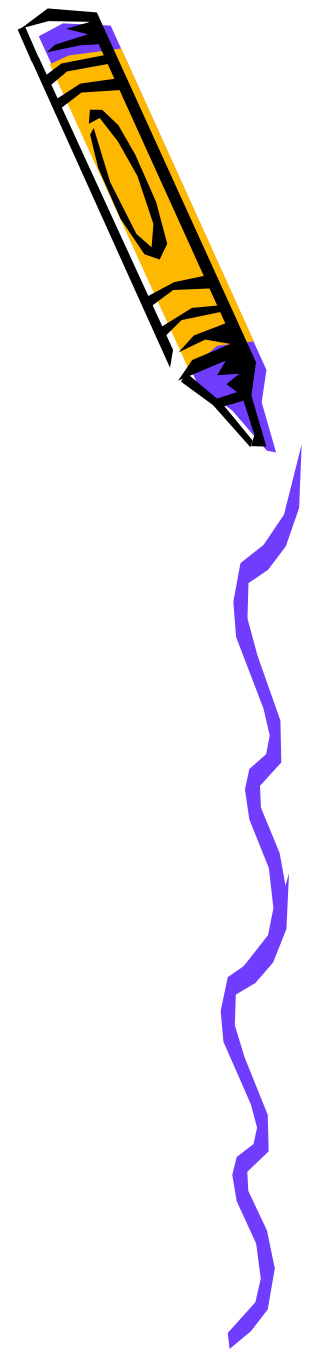
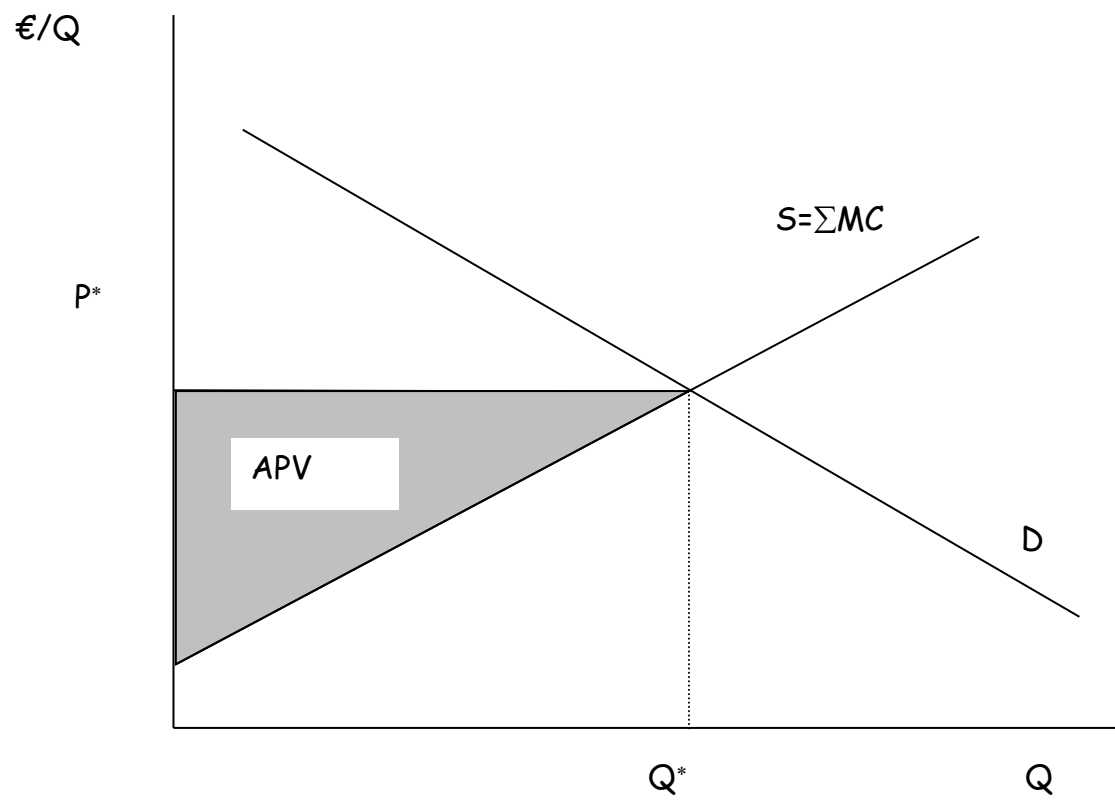

- Prebytok výrobcu je peňažná hodnota, ktorú firma získava produkovaním takej úrovne výstupu, pri ktorej maximalizuje svoj zisk.

Agregátny prebytok výrobcov

- súčet čiastkových prebytkov jednotlivých firiem.
- Tam, kde krivky MC každej firmy rastú v celom rozsahu výstupu, bude agregátny prebytok výrobcov vyjadrený plochou medzi ponukovou krivkou a trhovou cenou P^* .

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

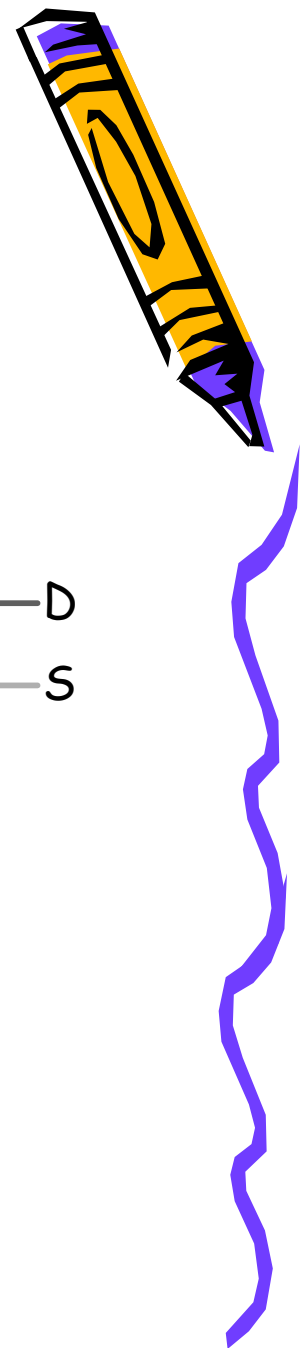
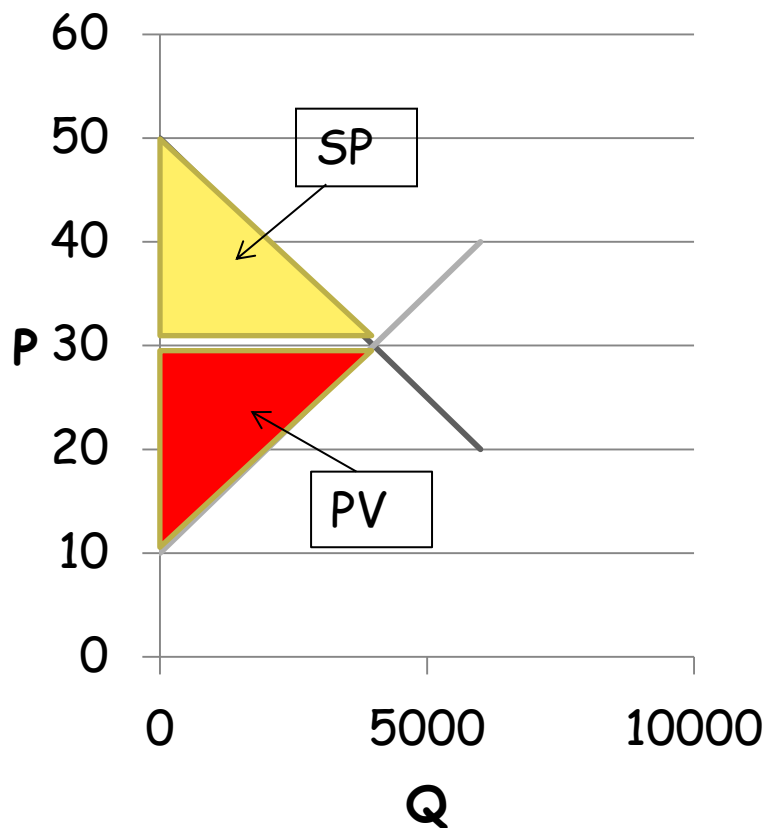
Príklad

Každá z 200 totožných firiem v dokonale konkurenčnom odvetví má krivku krátkodobých hraničných nákladov danú vzťahom:

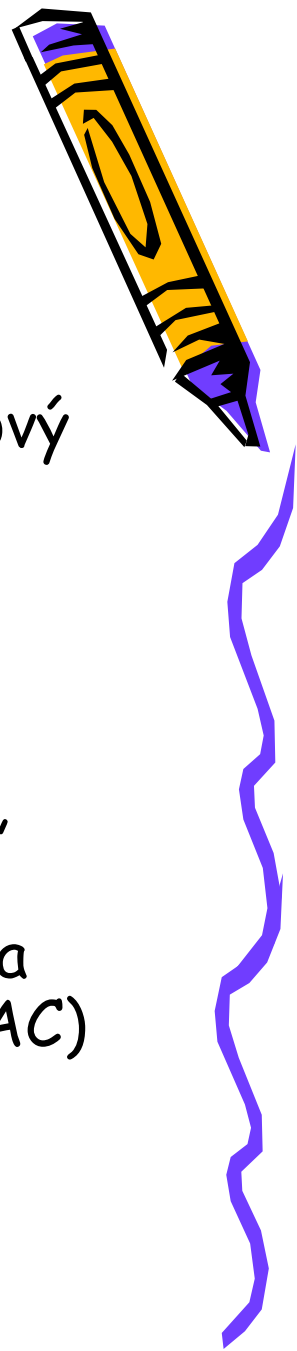
$$SMC(Q) = 10 + Q.$$

Ak je dopytová krivka tohto odvetvia daná vzťahom:

D: $P = 50 - Q/200$ aký bude v tomto odvetví prebytok výrobcov a spotrebiteľský prebytok?

Rozhodovanie firmy o výstupe v dlhom období

- usilovať sa o normálnu mieru výnosu (t.j. o nulový ekonomický zisk), ktorý je dôsledkom voľného vstupu firiem do odvetvia.
- pozitívny ekonomický zisk láka pre vstup do odvetvia iné firmy.
- To spôsobí rast trhovej ponuky \Rightarrow pokles ceny, celkových výnosov a zisku.
- Tento proces trvá až do doby, keď trhovacia cena klesne na úroveň priemerných nákladov ($AR = AC$) a ekonomický zisk na nulu.

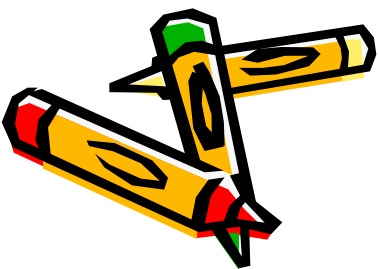
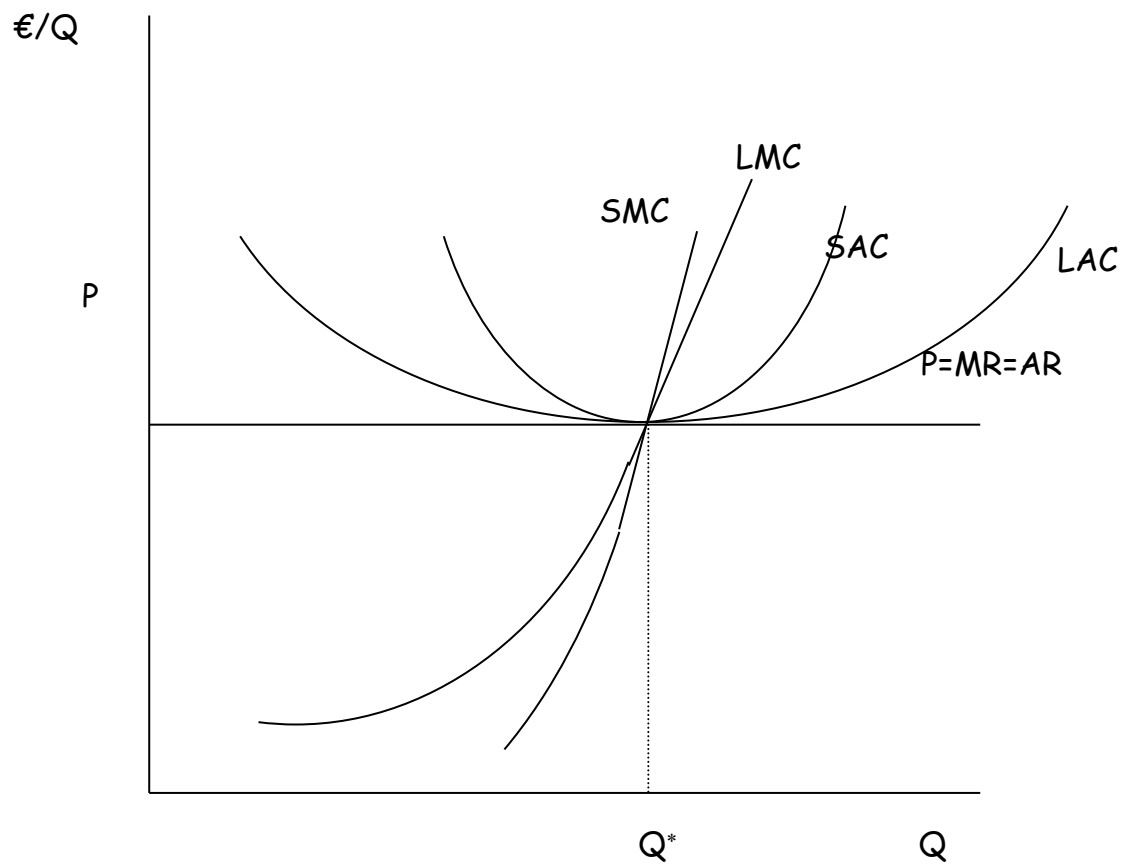

Analogicky:

- Ak firma realizuje stratu (jej ekonomický zisk je negatívny) opustí odvetvie, čo spôsobí pokles trhovej ponuky, rast ceny, celkových výnosov a zisku.
- Firmy budú z odvetvia odchádzať tak dlho, pokiaľ sa cena nezvýši na úroveň priemerných nákladov ($AR = AC$) a pokiaľ ekonomický zisk nebude nulový.

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Dlhodobá ponuková krivka konkurenčného odvetvia

- Dlhodobá ponuková krivka konkurenčného odvetvia s krivkami LAC v tvare U a konštantnými cenami vstupov je vodorovná priamka prechádzajúca minimom krivky LAC.
- V dlhom období sa všetky adaptácie na zmeny dopytu neprejavujú zmenou ceny, ale zmenou počtu firiem, ktoré obsluhujú trh.

Zdroje:

STANÍKOVÁ, Z.: Ekónómia - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

LISÝ, J. a kol.: Ekónómia v novej ekonomike, 1. vydanie, IURA EDITION, Bratislava 2005

PARKIN, M.: Microeconomics, 11 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2014

SCHILLER, B. R.: Mikroekonomie, 1. vydanie, Computer Press, Brno 2004

SLOMAN, J., HINDE, K., GARRATT, D.: Economics for Business. 6 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2013

FRANK, R. H.: Mikroekonomie a chování. 1. vydanie, Nakladatelství Svoboda, Praha 1995

MACÁKOVÁ, L. A KOL.: Mikroekonomie (základní kurs), 3. vydanie, MELANDRUM, Slaný, 1994

MACÁKOVÁ, L., SOUKUPOVÁ, J.: Mikroekonomie (pro inženýrské studium), REPETITORIUM, 1. vydanie, MELANDRUM, Slaný, 1995

STANÍKOVÁ, Z.: Úvod do ekónómie, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

**Tento študijný materiál vznikol v rámci
riešenia projektu:**

**„Kvalitné vzdelávanie s podporou inovatívnych
foriem, kvalitného výskumu a medzinárodnej
spolupráce – úspešný absolvent pre potreby praxe“**

ITMS: 26110230090

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je
spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

